

Büyük Diktatör

İçeriği Yazan: [Nil MARİ](#) [1] Zaman: Per, 02/07/2009 - 06:00

Yazar: Nil MARİ

Nil MARİ

Charles Spencer CHAPLİN (16 Nisan 1889 - 25 Aralık 1977)

“Kafa tutmak, düzene karşı çıkmak, insanlığı öğretmek, cesur duruşu korumak, taviz vermemek, yanlışlığı tartışmak ve sanatına gücünü de katarak karşı tepkilere rağmen, emir altına girmeden, kariyerini kaybetmeyi göze alarak ve ölümün nefesini ensesinde hissederek rejim ile dalga geçmek...!”

İşte bütün zorlukların üstesinden gelen ve dünyayı titreten Diktatör’e kafa tutan tek kahraman Charles CHAPLİN’dir.

C. Chaplin, Diktatör filminde Adolf Hitler'in parodisi olan “Adenoid Hynkel'i” ve aynı zamanda Yahudi bir berberi canlandırmıştır. Yahudi berber I.Dünya Savaşı'nda Alman ordusunda savaşır. Savaşta “Schultz” isimli bir subayın hayatını kurtarmıştır. Alman subay ile yaşadığı bu kazadan sonra, hafızasını kaybeden berber uzun süre hastane yatar. Bu arada Almanya'nın değişen şartlarından hiç haberi yoktur. Almanya'nın başında olan agresif Führer “Adenoid Hynkel “(Hitler'in) Yahudilere karşı başlatmış olduğu savaşın farkına varamamıştır.

Bizim sevimli berberimiz gettoya, yani evine döner ve toz toprak içindeki dükkânını temizlemeye başlar. Yıllarca kullanılmayan dükkânından, öncelikle çoğalmış kedileri dışarı çıkararak yeni hayatına başlar.

Pencerelerini temiz tutmak isteyen berberimiz bunda maalesef başarılı olamaz. Dükkânının pencere camlarına “jew” (Yahudi) yazan askerlere o küçücük ama kuvvetli yüreği ile kafa tutar. Tam Hitler'in askerleri tarafından sokak lambası direğine asılırken, savaşta kendisini kurtaran ve müteşekkir olan “Schultz” tarafından farkedilir ve ipten indirilir.

Getto'da yaşayan oldukça becerikli bir kız vardır...”Hannah”. Hannah, berber'in evine bitişik yan taraftaki bahçeli evde yaşamaktadır. Çamaşır yıkayarak para kazanmaya çalışan Hannah, sistematik bir şekilde SS subaylarına karşı cesur çıkışlarıyla direnmektedir. Elinde çelik bir tava ile penceresinin

altında duran askerlere, arada bir vurucu darbesini yapmaktadır.

Chaplin, berberlik sanatını konuşturduğu bölüm olan "Sakal Tıraşı" sahnesinde Brahms'ın 5 No'lu Macar Dansı (Hungariendans 5.) müziğini kullanmıştır. Bu seçtiği müzik ve uyguladığı "Sakal Tıraşı" gösterisi olağanüstü güzelliktedir.

"Küçük Dev Adam Charlie Chaplin", İkinci Dünya Savaşında böylesine cesur bir filmi yaptığında bazı insanların kendisine bakış açısı hemen değişmişti. Almanya bu filmi yasaklanmıştı. Buna rağmen SS Subayları'nın gittiği bir sinemada, muhalif olan bir kişi, makinistin odasına girerek Nazi Subayları'na bu filmi izlettirmiştir. Çok öfkelenen subaylar eylemciyi kurşun yağmuruna tutmuşlardır.

Charles, "diktatör" ile dalga geçerek, yürekli bir adam olduğunu ispatlamıştır. İnsanların adından bile ürktüğü Hitler'i karşısına alabilecek kadar cesurdu. Bu "Diktatör" filmi Almanya'da yasak olmasına rağmen, Chaplin'e hayranlık duyan Adolf Hitler merakına yenilmiş ve bu filmi iki kez izlemiştir. Charles Chaplin ise, Hitler'in filmi izlemesinden sonra ne düşündüğünü çok merak ettiğini samimiyetle ifade etmiştir.

2.000.000 Dolar'a mal olan bu filmde Charles aynı zamanda evlendiği "Paulette Goddard" ile başrol oynamıştır. Amerika'nın resmi olarak Nazi Almanya'sı ile hala barış içinde olduğu ve savaşa girmedikleri bir dönemde çekilen ve Hitler'in Yahudi mallarını kamulaştırması, anti-semitizm ve faşizmi yerden yere vuran rejimini korkusuzca işlemiştir.

Üstelik Charles o dönemde Amerika'dan kovulmuştur. Charles hakkında bilinen bir yanlışı düzeltelim. Kendisi kesinlikle "Amerikan vatandaşı" olmamıştır. Hatta Amerika'ya olan nefretini belirtirken, "Amerika'da yapacak işim yok artık, Hazret İsa Başkan seçilse bu ülkeye geri dönmem" demiştir. Daha sonra "Limelight" filminin tanıtımını yapmak için geldiği İsviçre'ye yerleşmiştir. (Sur Vevey Kasabası'nda ebedi uykusunda olan Charles'ı bu sene, Mayıs ayında, eşi ile birlikte paylaştığı mezarlıkta ziyaret edebilme imkânı buldum.)

Adolf Hitler, kendisinden önce Avusturya'yı feth eden, *Bacteria* (İtalya) ülkesinin diktatörü olan Benito Mussolini'nin (Mussolini) işgalini duyunca küplere biner.

Mussolini'yi kendi ülkesinin kuvveti ve görkemi altında ezmek için onu *Tomania*'ya (Almanya'ya) davet eder. Bu davet sırasında iki diktatör arasındaki üstünlük savaşı ustaca seyirciye sunulur. Mükemmel hicivlerle desteklenen ve korkusuzca çekilen bu sahneleri, izleyiciler büyük bir keyifle seyretmişlerdir.

"Küçük Dev Adam Chaplin", tabiri caizse kelle koltukta bu filmi yapmıştır. Biliyorum "kelle" demek çok saygısızcadır. Ama yine de karşısında kendisini sinek gibi ezecek ve bütün iktidar gücünü elinde tutan Hitler'e, o geniş yüreği ile kafa tutması gerçekten takdire şayandır.

Bu filmde Charlie Chaplin, kurguyu yaparken karakterleri ve simgeleri değiştirmeyi uygun bulmuştur. Örneğin, gamalı haç yerine iki tane çarpı kullanmıştır. "Adolf Hitler" adı, "Adenoid Hynkel" olmuş, İtalya'ya ise, faşizmin başladığı yer olduğu için "Bacteria" adını vermiş ve *Deutschland*'ın adını "Tomania" olarak değiştirmiştir.

Bütün dünyayı tir tir titreten Hitler'e karşı bu filmi yapmak için gerçekten kahraman bir yüreğe sahip olunmalıdır diye düşünüyorum. "Küçük Dev Adam Charlie" ise kahramanların en unutulmazıdır. Charles Chaplin'e bu yoğun hiciv filminden dolayı kutlama sadece *Başkan Franklin D.Roosevelt'ten* gelmiştir ve Charlie'yi desteklemiştir.

Chaplin, daha sonra bir kokteylde, kendisine tanıştırlan bir SS subayın elini sıkmadığını bazı kaynaklardan okumuştum. Charles, 1931 yılında yine devliğini göstermiş ve Berlin'i ziyaret etmiştir. Büyük bir izdihamın yaşandığı Berlin'de coşkulu sevgi gösterileri ile karşılanınca Naziler bundan büyük bir rahatsızlık duymuşlardır.

Sırası gelmişken bir bilgiyi de paylaşayım. Charles Chaplin kesinlikle "Yahudi" olmadığını biyografisinde açıklamıştır. Ayrıca bazı kaynaklarda "Yahudi olması kuvvetle muhtemeldir"! denilmiştir.

Acımasız savaşın sonunda, Ekim 1945'te ABD, Birleşik Krallık, Sovyetler Birliği ve Fransa'nın açmış olduğu davalar sonucunda, "Nürnberg Uluslararası Askeri Ceza Mahkemesi" Almanya'nın Nürnberg şehrinde yapılmıştır. Bu mahkemede Nazi partisi, insanlık ve savaş suçları, dünya barışına karşı işlenen suçlar, savaşa sebep olmaktan dolayı yargılanmışlardır.

Bu davanın sonunda 24 kişi, 10 yıldan az olmamak üzere ve idam cezasına kadar değişen cezalar almışlardır. Birçoğu idam edilmiştir.

Bu mahkemelerden kaçan ve izlerini kaybeden Hitler'in kasapları yıllarca kaçak hayatı yaşayarak korku içinde saklanmışlardır. Bu kaçaklarla ilgili birçok film de yapılmıştır. En beğendiğim film ise, Sinema'nın harika adamları Orson Welles ve Edward G. Robinson'un oynadığı "The Stranger-Die Spur des Fremden" isimli filmidir. Mutlaka bu filmi izlemenizi tavsiye ediyorum.

Nürnberg Mahkemelerini konu olan film 1961'de "Judgment at Nuremberg-Nürnberg Duruşmaları" filmi ise geniş ve kaliteli bir oyuncu katılımıyla çekilmiştir. Bu filmde Spencer Tracy, Richard Widmark, Burt Lancaster, Montgomery Clift, Marlene Dietrich, Maximilian Schell, Judy Carland gibi ünlü oyuncular rol almışlardır.

Bilgiler:

— Chaplin'in "The Great Dictator" filminde başrolü oynadığı karısı Paulette Goddard'ın yarım Yahudi olduğu biliniyor.

— Adolf Hitler'in en sevdiği kadın oyuncu Greta Garbo'dur.

En sevdiği film ise Garry Cooper'ın oynadığı "Lives Of A Bengal Lancer" (Bengal'in Üç Süvarisi)'dir.

— Chaplin ve Adolf; her ikisi de Nisan ayında ve aynı yıl 1889 da doğmuşlardır.

— Her ikisi de vatanlarını terketmişlerdir.

— Chaplin güldürü dünyasının sembolü, Hitler ise yıkıcılığın sembolü olmuştur.

— Chaplin ünlü Amerikalı yazar Eugene O'Neill'in kızı ile Oona ile evlenmiştir. Bu evlilikten kızı Geraldine Chaplin ve Josephin Chaplin doğmuştur.

Hümanist Charles Chaplin'in bizlere bıraktığı güzel sözlerini aşağıya aktardım, okuyabilirsiniz.

"Yaşamımızın rotası özgürce ve güzel bir biçimde çizilebilir. Fakat bizler yolumuzu kaybettik. Hırs insanoğlunun ruhunu zehirledi dünyayı nefretle sarmaladı. Bizi sefaletin ve katliamın içine sürükledi. Çok hızlı bir biçimde geliştik ve kendimizi de bu gelişimin içine hapsettik, zenginlik sağlayan makineleşme bizi aynı zamanda çok yoksul bıraktı. Bilgimiz bizi küçümseyen hale, zekâmız ise; sert ve kaba bir hale dönüştürdü. Çok düşündük fakat az hissettik, makineleşmeden çok insanlaşmaya; zekilikten ziyade kibarlığa ve nezakete ihtiyacımız var. Bu değerlerimiz olmazsa, hayat zorbaca olur ve her şey kaybolur."

"Molière, Goethe, Shakespeare" gibi yaratıcılarla aynı düzeyde gösterilen Charles Chaplin'in gücünü ve büyüklüğünü rahatlıkla anlayabilirsiniz.

Onu izleyin... Gülümseyin... Düşünün ve hüzünlenin...

iletisim@PolitikaDergisi.com

[Bu sayı, Politika Dergisi Sayı 16'da yer almıştır. Tüm faaliyetler doğrultusunda bu sayıyı indirmenizi öneririz.]

Sayı 16'yı indirmek için [buraya tıklayınız](#). [2],

Yorumlar

CESARET RİSK OLSA DA BİRİLERİ ÇIKMALIDIR.

İçeriği Yazan: Emin EĞRİ(Doğrulanmamış) Zaman: Cts, 11/07/2009 - 20:27

Sevgili NİL'in anlattığı gibi despotizm karşısında bir kahraman çıkmalı ki,diğerlerine cesaret aşılasın.Ya başarır,ya yok olur gider.Bunu göze alacak dünyada kaç kişi vardır acaba?!

TEBRİKLER

İçeriği Yazan: ESMA HANCIOĞLU(Doğrulanmamış) Zaman: Pzt, 13/07/2009 - 14:00

MARİM

Azize değilim ama.....

İçeriği Yazan: Nil MARİ Zaman: Pzt, 13/07/2009 - 21:48

Yanlış yerdeyim, yanlış mekandayım. Türkiyem için mücadele etmem gerekirken başka işlere dalıyorum. Üzülüyorum, ama elimden fazla bir şey gelmiyor!keşke sanatçı olsaydım, keşke en öne geçebilseydim..

Jeanne d'Arc gibi Azize değilim ama, keşke onun gibi savaşılabilsydim. Dedim ya yanlış mekandayım.***

Neler örüyor bizim sanatçılar ? her devrin sanatçıları? ..kostüm diktikip kendi egolarından bahsediyorlar, ya da evde kedi besliyorlar, albüm'lerle yatıp albüm'lerle kalkıyorlar. Fakat, Charles Chaplin gibi bir adam çıkıyor ve kaçacak delik bile bulamasa Hitler'e kafa tutuyor. Ben bu adamı sevmezmiyim? ben bu adama hayran olmazmıyım? onun için kilometrelerce yol katedip mezarına gitmezmiydim?..ona hayranlığımı itiraf etmezmiydim? Eğer ona gitmezseydim..benim de gözüm açık giderdi. NİLMARİ

Erenete...

İçeriği Yazan: Nil MARİ Zaman: Pzt, 13/07/2009 - 21:50

Teşekkürler Erenete..diğer adı ile, "Sevgili Emin" bey..İyiki varsın..:))

- [Kültür/Sanat](#) [3]

Kaynak URL (19/04/2024 - 18:20 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/buyuk-diktator>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/nil-mari>

[2] <http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/PD16.zip>

[3] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/kultursanat>